

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“, професионално направление 1.3. – Педагогика на обучението по... (методика на обучението в детската градина и началното училище по физическо възпитание и спорт)

Област на висше образование: 1. Педагогически науки

ТЕМА: „Ефективност на модел по футбол за развиване на физически качества на ученици до 11 годишна възраст“

Докторант: **Юсуф Горелски**

Научен ръководител: **проф. Ирен Пелтекова, доктор**

Рецензент: **доц. Емил Атанасов, доктор**

I. Данни за докторанта

Юсуф Горелски е роден на 08.05.1966 година.

Висшето си образование завършва в ВЛТИ гр.София. Дипломиран в ОКС „бакалавър“ със специалност „Инженер по Механична технология на дървесината“. Магистърска степен получава в специалност „Инженерна педагогика“ към Факултета за обществени професии при СТУ, гр.София, както и в специалност „Образователен мениджмънт“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“ гр. Благоевград. Има редици преквалификации:

- Начална училищна педагогика, придобита в ЮЗУ „Неофит Рилски“ Благоевград,
- Френска филология, придобита в ЮЗУ „Неофит Рилски“ Благоевград.

- Религия Ислям, придобита в СУ „Св. Климент Охридски“;
- Физическо възпитание, придобита в Национална спортна академия „Васил Левски“;
Юсуф Горелски има трудов стаж в следните направления:
- Учител в прогимназиален етап в ОУ „Пейо Кр. Яворов“, ОУ „Георги С. Раковски“
- Главен работник в ГС Елешница.

От представената фактология естествено произтича интересът на докторанта към темата на представения ми за рецензия дисертационен труд.

II. Характеристика на представения дисертационен труд

В световен мащаб вероятно няма по-показателна проява на възхода на спортния бизнес от тази, наблюдавана във футбола. Независимо от повишения икономически потенциал, този спорт не губи своите социални принципи и достъпност. Безспорната доминация на играта се дължи на редица фактори:

- географското привличане – футболът е разбираем за всяка нация на земята.
- демографско – достъпността и включването на хора от различни възрасти.
- обществено-културни – спортът се асоциира с всички свободни и предназначени за развлечение и възстановяване дейности.
- отдих и развлечение – тази игра откъсва милиони хора от ежедневието и стреса.
- икономическа среда и бизнес индустрия – високата комерсиалност на футбола, изразена в сумите, генерирани за премии, трансфери, заплати, рекламни и тв. права, и др.

Всички тези предпоставки утвърждават значимостта на футбола сред целевата група, с подчертано стратегическа роля в обществото – ученици от различни възрасти. Фактът, че футболът е част от задължителните учебни програми за обучение, както и възможност за широкодостъпни спортни

занимания в звената за извънкласен спорт – секции и школи, определят актуалността на разглеждания научно-практически проблем.

Въпросите, свързани с изучаването на тренировъчните програми по футбол в ученическа възраст, са възпрепятствани от липсата на информация, свързана с точното планиране на съдържанието им, дозиране на обемните и качествените показатели и точното им приложение.

В този смисъл смятам, че представеният за рецензиране дисертационен труд разглежда един актуален проблем, с подчертана социална и практическа значимост.

Дисертационният труд е разработен в обем от 155 страници. Илюстриран е с 19 таблици и 17 графики. Включва богата библиография с литературни източници на български, английски, руски – общо 164 на брой. С оглед осъвременяване на диагностичния анализ и експертиза, би било добре да бъдат включени и източници от интернет. Дигитализацията в съвременния свят дава възможност до достъп до различни фондове с научна продукция.

В първа глава е представен изчерпателен критически анализ на теоретичните и методологични основи по проблема в следните тематични направления:

1. Футболът в училищната педагогическа система.

В това направление авторът представя различни концепции за значението на футбола в тази предметна област, както и целесъобразните форми за прилагането му в ученическа възраст. Полезно за практиката е опитът да се направи анализ на съдържанието на програмите от времето на тяхното внедряване през 1960 г, следвайки историческия ход на тяхното усъвършенстване. Смятам, че планирането и внедряването на различни програми, методики и планове за обучение трябва да следва дългосрочен процес на проучване на опита на образователните системи на някои развити страни – планиране, организация, управление на учебния процес, подготовка на компетентни педагогически кадри, обективността при оценяване на постиженията на учащите се и много други. Частично, фокусирайки се върху немския опит, авторът е анализирал някои от тези компоненти. С оглед

пълнотата и задълбочеността на контент анализа, считам, че с практическа значимост за научната теза би било добре да се разгледа опитът и оперативните възможности на образователните системи в повече европейски страни.

2. Антропометрична и физиологична характеристика на възрастта.

Тематиката е широко дискутирана в спортната наука. Авторът умело е интерпретирал и представил фактологията, произтичаща от ползването на фундаменталните литературни източници. Полезно за практиката са обобщените концепции, свързани с препоръчителните типове натоварвания, степента на тяхната интензивност, изцяло съобразени с физиологичните и морфологични особености на децата в тази възраст.

3. Структура на учебно-тренировъчния процес и водещи фактори за успеваемостта.

В това тематично направление Юсуф Горелски представя различни становища, подкрепящи или отхвърлящи тезата за разработването на годишни или многогодишни учебно-тренировъчни програми. Върху основата на тези дискуссионни моменти, авторът достига до собствена концепция за внедряване на комплексен модел, съчетаващ както удовлетвореност на целевата група, така и приложимост на технико-тактически елементи от сложната характеристика на обучение.

4. Планиране и моделиране на учебно-тренировъчния процес.

В последното направление е представена структурата на учебно-тренировъчния процес, включваща страните на физическата и техническата подготовка, съотношението между физическите качества във всеки един етап от подготовката, съотношението между обема и интензивността на тренировъчните средства по време на микро, мезо и макроструктурите на учебно-тренировъчния процес.

Върху основата на задълбочения и прецизен анализ, внимание заслужава формулировката на работната хипотеза. В съдържателен план многоаспектно са представени прогнозните направления, в които може да се

постигнат по-добри резултати в развиване на физически качества при деца до 11 годишна възраст.

В глава втора е очертана характеристиката на научното изследване. Смятам, че формулираната цел напълно кореспондира с темата на научната теза. Посочените задачи допълват рамката на изследователската работа, като следват технологично изпълнението на поставената цел. Прави впечатление, че за разрешаване целта и задачите е използван подходящ инструментариум от научно изследователски методи. Коректно е описана и методиката на изследване с информация за всеки един от използваните тестове.

В края на втора глава трябва да подчертаем прецизността, с която се описва експерименталният модел – структура, отличителни характеристики в съдържателен и функционален аспект. Отличното онагледяване и детайлният анализ на модела са предпоставка той да бъде използван за отправна точка в спортно-тренировъчните програми по футбол, използвани в различни звена за извънкласна и извънучилищна спортна дейност.

В глава трета са представени резултатите от емпиричните изследвания, които имат за цел да докажат ефективността в предложения експериментален модел.

В първото направление е направен анализ на спортно-педагогическите, физическите, техническите и тактическите показатели в двете изследвани групи. Данните от приложния вариационен анализ са онагледени коректно въз основа на съответните постове, групи и етапи. Богатият фактологичен арсенал коректно и задълбочено е анализиран. Направени са частични крайни обобщения, които потвърждават ефективността в приложния модел за развитие на физически качества, по който работи експерименталната група.

Във второто направление е направен задълбочен анализ, базиран на приложените корелационните зависимости при изследваните променливи. Изготвените матрици онагледяват отлично корелационните връзки по сила между показателите за физическа работоспособност и останалите тестове, характеризиращи нивото на основните физически качества – бързина, сила, ловкост и издръжливост.

В глава четвърта изводите (9 на брой) и препоръките (5 на брой) са естествен завършек на цялостната научно-изследователска работа. Изводите

отразяват адекватно резултатите, получени при изпълнение на научно-изследователските задачи.

III. Критични бележки, въпроси и препоръки

Няма значими критични бележи и предложения, с изключение на описаните горе, но те не променят общото задоволство от добре оформения и структуриран труд. Не е забелязано плагиатство.

IV. Оценка на научните и научно-приложните приноси

Приносите на предоставеният ми за рецензия дисертационен труд могат да бъдат диференцирани в следните аспекти:

1. Приноси в теоретичен аспект – авторът подлага на задълбочен анализ характеристиката на учениците от начална училищна възраст. Предложени са адекватни тренировъчни натоварвания, с определена интензивност спрямо морфофункционалните и антропометричните особености на възрастта.
2. Приноси в теоретико-приложен аспект – разработен и апробиран е модел по футбол за развиване на физически качества на ученици до 11 години. Чрез инструментариум от научно-практически методи е установена ефективността на специализирания модел, приложим за тренираци в училищна спортна секция в начален етап на образование.

V. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът представя три публикации, свързани с дисертационния труд. Всички публикации са представени на научни конференции, което е достатъчен атестат за стойността на представените научни данни.

VI. Оценка на автореферата

Представеният автореферат отразява коректно основното съдържание на дисертационния труд.

VII. Заключение

В заключение ще отбележа, че в резултат на извършените собствени научни изследвания е представен един безспорно значим за теорията и практиката научен труд. Основание за това твърдение имат следните аргументи:

1. Разработена е методическа рамка по футбол за развиване на физически качества за целевата група – ученици до 11 години.
2. Резултатите от изследването са станали достояние на научната общественост чрез поредица от публикации в печата.
3. Разработен и апробиран е модел за обучение по футбол.
4. Нямам съвместни публикации с докторанта.
5. Направените бележки са по-скоро адресирани към прецизиране на някои постановки с оглед по-добрата им методологическа обосновааност.

Въз основа на изложеното с убеденост предлагам на уважаемите членове на научното жури да дадат своя положителен вот за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ на Юсуф Горелски в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...(Методика на обучението в детската градина и началното училище по физическо възпитание и спорт).

25.05.2021

Рецензент:

доц. Емил Атанасов, д-р